EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 1.7.2025.
COM(2025) 346 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

par stāvokli sagatavošanas darbos VIS regulas pilnīgai īstenošanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1134 11. panta 3. punktu

Kopsavilkums

11. panta 3. apakšpunkts Regulā (ES) 2021/1134[1], ar ko citstarp groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 767/2008 (2008. gada 9. jūlijs) par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS regula)[2], nosaka – Komisijai ir jāiesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējs **ziņojums** par stāvokli sagatavošanas darbos regulas pilnīgai īstenošanai. Šis ir **Komisijas trešais ziņojums**.

Jaunās IT arhitektūras ieviešana migrācijas, robežu un drošības jomā ir pamats tam, lai izveidotu vienu no vismodernākajām robežu pārvaldības sistēmām pasaulē. Vīzu informācijas sistēma (VIS) ir neatņemama šīs arhitektūras daļa. Lai panāktu pilnīgu un savlaicīgu ieviešanu, ES dalībvalstīm un Šengenas asociētajām valstīm, ES aģentūrām un Komisijai būtu jāvirzās uz priekšu kopā. Ir svarīgi, ka katra puse uzņemas atbildību par to, lai sistēma var sākt darbību vienlaikus, tādējādi izvairoties no turpmākas kavēšanās un izmaksu palielināšanās.

Kopumā pārskatītās VIS ieviešana norit bez kavēšanās. Kopš grozījumu regulas (ES) 2021/1134 pieņemšanas 2021. gada 7. jūlijā Komisija attiecīgajā komitejā un ekspertu grupā nekavējoties sāka apspriest 12 **īstenošanas un deleģētos aktus**, kas nepieciešami pārskatītās VIS jaunās funkcionalitātes izstrādei. Darbs turpinājās 2024. gadā, un šie 12 īstenošanas un deleģētie akti pašlaik ir dažādās pieņemšanas procedūras stadijās. Ir pieņemti septiņi tiesību akti, bet piecus Komisija gatavo.

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1134 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko Vīzu informācijas sistēmas reformas nolūkā groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (EK) Nr. 810/2009, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1860, (ES) 2018/1861, (ES) 2019/817 un (ES) 2019/1896 un atceļ Padomes Lēmumus 2004/512/EK un 2008/633/TI (OV L 248, 13.7.2021., 11. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1134/2021-07-13).

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 767/2008 (2008. gada 9. jūlijs) par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS Regula) (OV L 218, 13.8.2008., 60. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/2023-12-27).

1. Ievads

VIS tika izveidota ar Padomes Lēmumu 2004/512/EK[3] vīzu datu apmaiņai starp dalībvalstīm. Ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 767/2008 (VIS regulu)[4], tika noteikti:

- VIS mērķi un funkcijas un ar tiem saistītie pienākumi;
- nosacījumi un procedūras īstermiņa vīzu datu apmaiņai starp dalībvalstīm nolūkā atvieglot īstermiņa vīzu pieteikumu un saistīto lēmumu izskatīšanu.

VIS sāka darbību 2011. gada 11. oktobrī, un laikposmā no 2011. gada oktobra līdz 2016. gada februārim tā pakāpeniski tika ieviesta visu dalībvalstu konsulātos.

VIS mērķis ir uzlabot kopējās vīzu politikas īstenošanu un konsulāro sadarbību un konsultācijas starp centrālajām vīzu iestādēm, atvieglojot datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar pieteikumiem un ar tiem saistītajiem lēmumiem. VIS mērķi citstarp ir šādi:

- atvieglot vīzas pieteikuma procedūru;
- novērst izdevīgāku vīzas ieguves iespēju meklēšanu;
- veicināt cīņu pret identitātes viltošanu;
- palīdzēt identificēt personas, kas neatbilst vai vairs neatbilst nosacījumiem par ieceļošanu, atrašanos vai uzturēšanos dalībvalstu teritorijā;
- palīdzēt noteikt, kura dalībvalsts ir atbildīga par starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 604/2013[5].

Regula (ES) 2021/1134 (pārskatītā VIS regula) stājās spēkā 2021. gada 2. augustā, grozot arī VIS regulu. Pārskatītā VIS nodrošinās vīzu izsniegšanas iestādēm pamatinformāciju par īstermiņa Šengenas vīzu pieteikumu iesniedzējiem, vienlaikus ļaujot robežsargiem atklāt ceļotājus, kuri var radīt draudus drošībai. Ar jaunajiem noteikumiem arī tiek paplašināta VIS darbības joma, proti, tiek pievienoti ilgtermiņa vīzu un uzturēšanās atļauju pieteikumu iesniedzēji un turētāji, pilnībā ievērojot datu aizsardzības prasības. Tas nodrošinās, ka attiecīgo iestāžu rīcībā īstajā brīdī būs vajadzīgā informācija. Jaunie noteikumi ļaus rūpīgāk veikt īstermiņa vīzu, ilgtermiņa vīzu un uzturēšanās atļauju pieteikumu iesniedzēju drošības pārbaudes, veikt labāku informācijas apmaiņu starp dalībvalstīm par šādu dokumentu turētājiem un nodrošināt pilnīgu sadarbspēju ar citām ES informācijas sistēmām.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1134 11. panta 1. punktu Komisijai jāpieņem lēmums, ar ko nosaka datumu, kurā sāk darboties pārskatītā VIS. Minētajā pantā ir izklāstīti arī nosacījumi, kas jāizpilda, lai pieņemtu šo lēmumu. Tie ir šādi:

- ir pieņemti šajā ziņojumā minētie nepieciešamie īstenošanas un deleģētie akti;

[3] Padomes Lēmums 2004/512/EK (2004. gada 8. jūnijs), ar ko izveido Vīzu informācijas sistēmu (VIS) (OV L 213, 15.6.2004., 5. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2004/512/2019-06-11).
[4] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 767/2008 (2008. gada 9. jūlijs) par Vīzu informācijas sistēmu (VIS) un datu apmaiņu starp dalībvalstīm saistībā ar īstermiņa vīzām (VIS Regula) (OV L 218, 13.8.2008., 60. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/767/2023-12-27).
[5] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV L 180, 29.6.2013., 31. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/604/oj).

- Eiropas Savienības Aģentūra lielapjoma IT sistēmu darbības pārvaldībai brīvības, drošības un tiesiskuma telpā (*eu-LISA*) ir paziņojusi Komisijai, ka visas testēšanas darbības ir sekmīgi pabeigtas; kā arī
- dalībvalstis ir paziņojušas Komisijai, ka tās ir veikušas vajadzīgos tehniskos un juridiskos pasākumus.

VIS būs daļa no kopējā sadarbspējas satvara, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulām (ES) 2019/817[6] un (ES) 2019/818[7]. ES informācijas sistēmu sadarbspējas satvars[8] tika izveidots, lai šīs sistēmas un to dati papildinātu cits citu ar vispārējo mērķi uzlabot pie ārējām robežām veikto pārbaužu efektivitāti un lietderību. Tas palīdzēs novērst un apkarot nelegālo imigrāciju, kā arī nodrošināt augstu drošības līmeni un uzlabot kopējās vīzu politikas īstenošanu. Lai to panāktu, VIS jauno funkciju un procesu tehniskajai izstrādei vajadzētu būt pilnībā saskaņotai ar to citu ES informācijas sistēmu funkcijām un procesiem, kas ir daļa no satvara.

Regulas (ES) 2021/1134 11. panta 3. punktā ir noteikts, ka Komisijai ir jāiesniedz Parlamentam un Padomei gada ziņojums par pašreizējo stāvokli, gatavojoties regulas pilnīgai īstenošanai. Tas ir spēkā līdz brīdim, kad Komisija saskaņā ar minētās regulas 11. panta 1. punktu pieņem lēmumu, ar ko nosaka datumu, kurā sāk darboties VIS. Ziņojumā jāiekļauj detalizēta informācija par radītajām izmaksām un informācija par riskiem, kas var ietekmēt kopējās izmaksas.

Pirmais Komisijas ziņojums par pašreizējo stāvokli saistībā ar gatavošanos VIS regulas pilnīgai īstenošanai tika pieņemts 2023. gada 9. februārī[9], un otrais ziņojums – 2024. gada 18. janvārī[10]. Tā kā otrais ziņojums aptver laikposmu līdz tā sagatavošanai 2023. gada novembrī, šis trešais ziņojums aptver laikposmu no 2023. gada decembra līdz tā sagatavošanai 2024. gada novembrī.

2. VIS regulas īstenošanas tiesību akti

Ar Regulu (ES) 2021/1134 Komisijai tiek piešķirti vairāki pilnvarojumi pieņemt īstenošanas un deleģētos aktus, no kuriem daži ir nepieciešami, lai *eu-LISA* varētu pilnvērtīgi sākt jaunu funkciju projektēšanu un izstrādi saistībā ar vispārējo IT sistēmas arhitektūru, sevišķi tāpēc, ka šim nolūkam ir jānosaka tehniskās specifikācijas. Citi tiesību akti ir vajadzīgi, lai paredzētu

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/817 (2019. gada 20. maijs), ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai robežu un vīzu jomā un groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2016/399, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240, (ES) 2018/1726 un (ES) 2018/1861 un Padomes Lēmumus 2004/512/EK un 2008/633/TI (OV L 135, 22.5.2019., 27. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/817/2025-01-28).

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/818 (2019. gada 20. maijs), ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbspējai policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas jomā un groza Regulas (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 un (ES) 2019/816 (OV L 135, 22.5.2019., 85. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/2025-01-28).

[8] Ieceļošanas/izceļošanas sistēma (IIS), Vīzu informācijas sistēma (VIS), Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma (*ETIAS*), *Eurodac*, Šengenas Informācijas sistēma (*SIS*) un Eiropas Sodāmības reģistru informācijas sistēma par trešo valstu valstspiederīgajiem (*ECRIS-TCN*).

[9] COM(2023) 66 final.

[10] COM(2024) 13 final.

tehniskos noteikumus nolūkā atvieglot VIS izmantošanu attiecīgajām dalībvalstu iestādēm un ES aģentūrām.

Kopš Regulas (ES) 2021/1134 pieņemšanas 2021. gadā Komisija ir organizējusi 22 komitejas sanāksmes un 12 ekspertu grupas pārskatītās VIS jautājumos, lai apspriestu virkni īstenošanas un deleģēto aktu projektu, kas nepieciešami tās izstrādei.

Šie 12 īstenošanas un deleģētie akti ir dažādās pieņemšanas procedūras stadijās. Seši īstenošanas akti un viens deleģētais akts jau ir oficiāli pieņemti, savukārt trīs īstenošanas akti un divi deleģētie akti tiek gatavoti pieņemšanai. Tas ir sīkāk parādīts nākamajā tabulā.

1. tabula. Nepieciešamie īstenošanas un deleģētie akti – stāvoklis 2024. gada novembrī.

Regula	**Akta veids**	**Pieņemts**	**Notiek oficiālā pieņemšanas procedūra**	**Komitejā vai grupā**	**Vēl nav sākta**
VIS	Deleģētais	1		2	
	Īstenošanas	6		3	

2. tabula. Nepieciešamie īstenošanas un deleģētie akti – stāvoklis pa aktiem 2024. gada novembrī.

	Juridiskais pamats	**Akta veids**	**Statuss**
1	5.a pants	Īstenošanas	Pieņemts
2	6. panta 5. punkts	Īstenošanas	Pieņemts
3	9. pants	Deleģētais	Pieņemts
4	9.h un 22.b pants	Deleģētais	*Darbs turpinās*
5	9.j panta 2. punkts	Deleģētais	*Darbs turpinās*
6	9.j panta 3. punkts	Īstenošanas	*Darbs turpinās*
7	29. un 29.a pants	Īstenošanas	Pieņemts
8	45. panta 1. punkts	Īstenošanas	*Darbs turpinās*
9	45. panta 2. punkts	Īstenošanas	*Darbs turpinās*
10	45. panta 3. punkts	Īstenošanas	Pieņemts
11	45.c un 45.d pants	Īstenošanas	Pieņemts
12	50. panta 4. punkts	Īstenošanas	Pieņemts

3. Dalībvalstu un ES aģentūru veiktās īstenošanas uzraudzība

Pārskatītās VIS savlaicīgas īstenošanas nozīmi atzīst ES un dalībvalstu līmenī. Visas ieinteresētās personas arī labi izprot VIS un citu ES informācijas sistēmu un sadarbspējas komponentu izstrādes savstarpējo atkarību. Pilnīgas un savlaicīgas īstenošanas nolūkā Komisija uzrauga pārskatītās VIS regulas īstenošanu, izmantojot dažādus pasākumus, tai skaitā komitejas, ekspertu grupas un padomdevēju grupas sanāksmes, kā arī regulāras sanāksmes ar ES aģentūrām.

4. Izmaksas un riski

ES aģentūru izmaksas

Saskaņā ar attiecīgo ES aģentūru sniegto informāciju tām no 2023. gada novembra līdz 2024. gada novembrim radās šādas izmaksas saistībā ar pārskatītās VIS īstenošanu:

- *eu-LISA* kopējās īstenošanas izmaksas bija 12,7 miljoni EUR;
- Eiropola konsultāciju un programmatūras izmaksas bija 0,6 miljoni EUR;
- Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai neradās nekādas izmaksas.

Eu-LISA *papildu izmaksas*

Pārskatītās VIS īstenošanas laikā, projektam virzoties uz priekšu, tika apzinātas jaunas vajadzības, kas lika *eu-LISA* pieprasīt līgumslēdzējiem veikt izmaiņas attiecībā uz pārskatīto VIS. Tas radīja neparedzētas izmaksas. Turklāt aģentūras pašreizējā līgumiskā struktūra ietver izmaksas, kas saistītas ar projektu pārvaldību un transversālām darbībām, kuras ir proporcionālas līguma ilgumam. Tāpēc pārskatītās VIS termiņa pagarināšana atbilstoši šā ziņojuma sadaļai "Pārskatītais VIS grafiks" rada papildu izmaksas.

Dalībvalstu izmaksas

Indikatīvais piešķīrums, kas plānots dalībvalstu *BMVI* programmās laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam VIS izveidei, darbībai un uzturēšanai, tostarp tās sadarbspējai ar citām lielapjoma IT sistēmām, ir 103,4 miljoni EUR (ES ieguldījums[11]).

Saskaņā ar dalībvalstu iestāžu nosūtītajiem datiem par programmu īstenošanu ES ieguldījums atlasītajās darbībās (projektos, darbībās vai projektu grupā attiecīgo programmu ietvaros) ir 58,4 miljoni EUR[12]. Šī summa atspoguļo ieguldījumu dalībvalstu iestāžu saistībās attiecībā uz minētajām darbībām. Tā nesakrīt ar izdevumiem, kas jau ir radušies.

Pārskatītais VIS grafiks

Pārskatītās VIS ieviešana kopējā sadarbspējas satvarā un tās pielāgojumi mijiedarbībai ar citām IT sistēmām (piem., ar ieceļošanas/izceļošanas sistēmu (IIS)) ietver virkni dažādu izmaiņu, kuru rezultātā katru reizi tiek izveidota jauna sistēmas versija. Šīs dažādās VIS versijas ir jāievieš secīgi. Dažādo ES informācijas sistēmu savstarpējā atkarība var ietekmēt dažu projekta daļu ilgumu attiecībā uz ES informācijas sistēmu jaunās arhitektūras ieviešanu robežu, migrācijas un drošības jomā.

Atjaunotā Šengenas Informācijas sistēma sāka darboties 2023. gada martā. Tieslietu un iekšlietu padome 2023. gada 19. un 20. oktobrī apstiprināja grafiku atlikušajām sistēmām. Saskaņā ar šo ceļvedi bija paredzēts, ka IIS sāks darboties 2024. gada rudenī, Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēma (*ETIAS*) – 2025. gada pavasarī, bet pārskatītā VIS – 2026. gada rudenī, tāpat kā sadarbspējas arhitektūra.

Tomēr pēc laikposma, uz kuru attiecas šis ziņojums, sadarbspējas arhitektūras ieviešanas ceļvedis tika pārskatīts, tāpēc ka tika atlikta IIS darbības sākšana, un tas ietekmēja pārskatītās

[11] Avots: dalībvalstu programmas, izdevumi, kas plānoti saskaņā ar 2. konkrēto mērķi "Kopējā vīzu politika", intervences kods 006. Lielapjoma IT sistēma, Vīzu informācijas sistēma (VIS), 2024. gada novembris.
[12] Avots: dati, ko dalībvalstis nosūtījušas saskaņā ar Regulas (ES) 2021/1060 42. pantu; 2024. gada 30. novembris.

VIS grafiku. Konkrēti, Tieslietu un iekšlietu padome 2025. gada 5. martā apstiprināja pārskatīto ceļvedi, saskaņā ar kuru IIS ir paredzēts pakāpeniski sākt darboties 2025. gada oktobrī, *ETIAS* – 2026. gada pēdējā ceturksnī, bet pārskatītajai VIS – 2027. gadā.

5. Secinājumi

Dalībvalstis, Šengenas asociētās valstis un ES aģentūras ir kopīgi apņēmušās nodrošināt pārskatītās VIS pilnīgu ieviešanu, tostarp plašāka ES informācijas sistēmu sadarbspējas satvara kontekstā.

Komisija turpina koordinēt un cieši uzraudzīt visu iesaistīto pušu veikto darbu, lai nodrošinātu pārskatītās VIS savlaicīgu pieejamību.